ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಇಬ್ಬರೂ ಎಣ್ಣೆ–ಸೀಗೆಕಾಯಿಯಂತಿದ್ದರು. ಕುಂಜಮ್ಮಾ ನನ್ನ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನಿಂದ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರೇಯಸಿಯಾಗಿದ್ದರು, ಚೆರಿಯಾಮ್ಮಾ ಅವರ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರೂ ಸವತಿ ಮತ್ಸರದಿಂದ ಶತ್ರುಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಇಳಿ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಇಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೂತು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹರಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರೂ ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ ಎದ್ದು ನಿಂತರು.

'ನ್ಯಾನ್ಸಿ...' ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಮಾರ್ಕೋನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂಕೋಚದಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದರು. ಕುಂಜಮ್ಮಾ ಮಾರ್ಕೋಗೆ ಹೇಳಿದರು, 'ನಮ್ಮ ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ನಿಮಗೆ ಸ್ವಾಗತ!' ನಾನು ಮಾರ್ಕೋಗೆ ಕುಂಜಮ್ಮಾರ ಮಲೆಯಾಳಿ ಭಾಷೆಯ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿ ಹೇಳಿದಾಗ ಅವನು ಮುಗುಳ್ನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದ, 'ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ.'

'ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ನೀವಿರಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೇ ನ್ಯಾನ್ಸಿ ಹೋಟೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರುವುದು.' ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಹರಕು ಮುರಕು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಕುಂಜಮ್ಮಾರಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಸದಾ ಸಿದ್ಧವಿರುತ್ತದೆ.

ಮಾರ್ಕೋ ಕಿಲಕಿಲನೆ ನಕ್ಕು ಹೇಳಿದ, 'ನೀವು ತುಂಬಾ ಮುಗ್ಧರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಾಗಿದ್ದೀರಿ. ನನಗೆ ನಿಮ್ಮಂತಹವರು ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತಾರೆ.'

'ಗೆಸ್ಟ್ ಈಸ್ ಲೈಕ್ ಗಾಡ್! ನಾನು ನಿಮಗಾಗಿ ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಯಾವ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿ?' ತಮ್ಮ ಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಕುಂಜಮ್ಮಾ ಉಬ್ಬಿದರು.

'ಯಾವ ಅಡುಗೆಯನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿ. ನನಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದ ಇಂಡಿಯನ್ ಫುಡ್ ಇಷ್ಟ' ಎಂದ ಮಾರ್ಕೋ.

ಚೆರಿಯಾಮ್ಮಾರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕುಂಜಮ್ಮಾ ತಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಚಹಾ–ತಿಂಡಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಒಬ್ಬರು ನನ್ನ ಅಮ್ಮನ ಸಹೋದರಿ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ನನ್ನ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಹೆಂಡತಿ, ವೃದ್ಧರಾದ ಇಬ್ಬರೂ ಅಡುಗೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ನಾನು ಭಾವವಿಹ್ವಲಳಾದೆ.

'ಕುಂಜಮ್ಮಾ, ಚೆರಿಯಾಮ್ಮಾ... ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಖುಷಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ' ಎಂದೆ.

'ನಾವಿಬ್ಬರೂ, ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಒಂಟಿತನವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ' ಎಂದರು ಕುಂಜಮ್ಮಾ.

ಚೆರಿಯಾಮ್ಮಾ ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು, 'ನೆರೆಹೊರೆಯ ವೃದ್ಧರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಕಳಚಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ಸಹ ಯಮರಾಜ ಯಾವಾಗ ಕರೆದೊಯ್ಯುವನೋ, ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.'

ಕುಂಜಮ್ಮಾ ದಾರ್ಶನಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು, 'ಸದಾ ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿದ್ದೆ, ನಾನೂ ಒಂದು ದಿನ ಸಾಯಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನೇ ಮರೆತಿದ್ದೆ. ಸಾಯುವ ಸಮಯ ಬಂದಾಗ, ಇಷ್ಟು ದಿನ ಬದುಕಿದ್ದೆ ಎಂದೂ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.'

'ಓಹ್ ಕುಂಜಮ್ಮಾ... ಎಂಥ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳ್ತಿದ್ದೀರ! ನೀವು ಕವಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದೀರ....'

'ಜೀವನ ನನ್ನನ್ನು ಅದೇನೇನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿತೋ...'

ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಸೀರೆಯನ್ನು ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿದೆ, 'ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಇನ್ನೂ ಬದುಕಬೇಕಿದೆ. ಈ ಹೊಸ ಸೀರೆಯನ್ನು ಉಟ್ಟು ಸಂಭ್ರಮಿಸಿ.'

'ವಾಹ್... ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೀರೆಯೂ ಸಿಗುವುದೇ?' ಇಬ್ಬರೂ ಸಂತಸದಿಂದ ಕೇಳಿದರು.

'ಇಲ್ಲ, ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸಿದೆ' ಎಂದೆ ನಾನು.

'ಓಹೋ, ಇದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಮಾಲು' ಕುಂಜಮ್ಮಾ ವ್ಯಂಗ್ಯದಿಂದ ಕೇಳಿದರು, 'ವಿದೇಶದಿಂದ ಏನು ತಂದೆ?'

ಕುಂಜಮ್ಮಾ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಖಂಡಿತ ಕೇಳುತ್ತಾರೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು, ನಾನು ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್‌ನಿಂದ ತಂದ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ. ಅವರು ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಚುಂಬಿಸಿದರು.

ಚೆರಿಯಾಮ್ಮಾ, ನಮ್ಮನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ನಾವು ಕುಂಜಮ್ಮಾರ ಜೊತೆಗೆ ಕೂತೆವು.

ಕುಂಜಮ್ಮಾ ಈಗ ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ಹುಟ್ಟಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ನೀಲ್ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಕೋನ ಎದುರು ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಿದರು. ನೀಲ್ ತುಂಬಾ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದ. ಮಾರ್ಕೋಗೆ ಕುಂಜಮ್ಮಾ ಹೇಳಿದರು, 'ಸಹೋದರಿಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡುವ ಭರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡಿದೆ.'

ಕುಂಜಮ್ಮಾ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು, 'ಹೋಗ್ಲಿ ಬಿಡಿ ಕುಂಜಮ್ಮಾ... ನಮ್ಮನ್ನು ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಸಾಕಿದ್ದಾರೆ' ಎಂದೆ.

'ಹಾಗಾದರೆ ನಾನೇನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೇ...?' ಕುಂಜಮ್ಮಾ ರೇಗಿದರು.

'ನೀವೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ...' ನಾನು ಮೆಲು ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಮೌನ ವಹಿಸಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವರೊಂದಿಗೆ ವಾದ ಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಕುಂಜಮ್ಮಾರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದಾಗಲೆಲ್ಲಾ, ನಿಮ್ಮ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸಿದವಳು ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಶುಭ ಚಿಂತಕಿಯನ್ನು ನೀವೆಲ್ಲಾ ಮರೆತಿರಿ ಎಂದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರೊಂದಿಗೆ, ಅವರು ನಮಗೆ ಮಾಡಿರುವ ಉಪಕಾರವನ್ನೂ ನೆನಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

'ನೀನು ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದವಳು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಿದೆ. ಪಶ್ಚಿಮ, ಪೂರ್ವದ ಹೋಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಯೇ?' ಕುಂಜಮ್ಮಾ ಕೇಳಿದರು.

'ಚೆನ್ನಾಗಿರುವ ವಿಷಯವಲ್ಲ, ಕುಂಜಮ್ಮಾ.... ಮರಳಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನೆಲೆಸುವುದು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ನನಗಂತೂ ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ.'

'ಯಾವ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ?'

'ಪದೇ ಪದೇ ಸ್ಥಳ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ.'

'ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಥಳ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿದವಳು ನೀನೆಯೇ... ನೀನು ವಿಮಾನ ಪ್ರಯಾಣಿಕಳು...'

ನಾನು ಉತ್ತರಿಸಲಾಗದೆ ಮೌನ ವಹಿಸಿದೆ. ಭಾರತವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ಭಾರತವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುವ, ಈಗಲೂ ಭಾರತದ ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಹೊಂದಿರುವ, ಆದರೂ ವಿದೇಶದಲ್ಲಿರುವವರಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಸಹ ಒಬ್ಬಳಾಗಿದ್ದೆ.

'ನೀವು ಮೂವರು ಸಹೋದರ–ಸಹೋದರಿಯರು ನಿಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಸಿದಿರಿ. ನಿಮ್ಮವರನ್ನು ಮರೆತಿರಿ' ಕುಂಜಮ್ಮಾ ಆರೋಪಿಸಿದರು.

ನಾನು ಮಾತಿನ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಬದಲಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹೇಳಿದೆ, 'ಕುಂಜಮ್ಮಾ, ಲ್ಯೂಕಾನನ್ನು ಹೊರಗೇ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದೆ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ?' ಲ್ಯೂಕಾನ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪುತ್ರಿ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಕುಂಜಮ್ಮಾ ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು, 'ಬಿಲಿಂಡಾ, ಹೋಗಿ ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ನ್ಯಾನ್ಸಿ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ ಅಂತ ಹೇಳು.'

ಕುಂಜಮ್ಮಾ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಲ್ಯೂಕಾನ ಹೆಂಡತಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬೇರೆ ಸಂದೇಶವಾಹಕನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ, ಅವರನ್ನು ತಡೆದು ಹೇಳಿದೆ, 'ಹೋಗ್ಲಿ ಬಿಡಿ ಕುಂಜಮ್ಮಾ... ನಮ್ಮನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲು ಅವಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.'

ಕುಂಜಮ್ಮಾ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು, 'ನಿನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಅವಳಿಗೇನು ದೂರಿದೆ... ನೀನು ಏಳು ಸಮುದ್ರಗಳ ಆಚೆ ಇದ್ದೀಯ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬಂದುಹೋಗುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಅವಳು ನನ್ನಿಂದ ದೂರವಿರಲು ಬಯಸುತ್ತಾಳೆ, ಅಷ್ಟೆ.'

ಬಿಲಿಂಡಾ ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಪರವಹಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು, 'ಅಜ್ಜಿ, ನೀವೇ ಅಮ್ಮನಿಗೆ, ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರುವುದು ಬೇಡ ಎಂದಿದ್ದಿರಿ.'

ಕುಂಜಮ್ಮಾ ಹಿಂದುಮುಂದು ನೋಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು, 'ಅವಳು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನನ್ನ ಹತ್ರ ತುಂಬಾ ಜಗಳವಾಡುತ್ತಾಳೆ, ಅದಕ್ಕೇ ನಾನು ನಿನ್ನ ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ನೀನು ಸುಖವಾಗಿರು, ನಾನು ನನ್ನ ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿರುತ್ತೇನೆ ಎಂದೆ.'

ನನಗೆ ಕುಂಜಮ್ಮಾರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸೊಸೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಲವಿಲ್ಲ, ಇಬ್ಬರ ಸಂಬಂಧ ಸರಿಯಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ತಿಳಿಯಿತು. ಕುಂಜಮ್ಮಾ ವಿಚಿತ್ರ ಹೆಣ್ಣಾಗಿದ್ದರು; ಅವರಿಗೆ ಬೇರೆಯವರಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ನಾನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋದಾಗ, ಲ್ಯೂಕಾನ ಹೆಂಡತಿ ತನ್ನ ಕಿರಿಯ ಮಗಳ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿದ್ದಳು. ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು. ಲ್ಯೂಕಾ ನೀಲ್‌ಗಾಗಿ ಕ್ಯಾಡ್ಬರಿಯ ಎರಡು